

El naixement d'una llegenda

Sant Salvador de Verdera, un balcó privilegiat

EL PORT DE LA SELVA

de FONS MARTÍNEZ PUIG

San Salvador de Verdera, segurament és una de les fortaleses més antigues que encara senyoregen les muntanyes empordaneses. Documentat des de l'any 904, es considera més antic i amb un probable origen prefeudal, carolingi, o visigot. Així doncs, forma part del nostre paisatge essencialment una part indissoluble; a més, s'hi concentren gran nombre de llegendes fantàstiques. Quan l'origen d'un monument arquitectònic és desconegut, normalment l'auria llegendaria l'envolta. Del castell de Verdera en podríem parlar d'unes quantes, algunes com la del *Salv de la reina* són prou famoses però d'altres, tot i que amb diferents versions, contribueixen a que aquesta peça arquitectònica tan empordanesa ens sigui molt propera.

Diuen que el castell roquer, encimbellat a la part més alta de la serra de Rodes (670 m), fou menat a construir per Carlemany a la segona meitat del s. VIII durant la invasió franca de l'Empordà. De fet, és un

origen dubiós atès que a molts dels monuments més antics de la comarca se'ls atribueix l'origen a l'afany constructor del famós rei dels francs. Anys després, fou propietat del comtat d'Empúries en conquerir-lo a les tropes de Felip l'Ardit el 1285; Joan I, comte d'Empúries i home de gran refinament, es construí una estança personal en aquest castell a les acaballes de la seva vida, coneguda com la torre de l'àguila per ser un espai de difícil accés i situat a la part més alta de la fortalesa. Sembla ser, que hi passava les hores fent versos, garantint-se del mal d'amors i de les successives derrotes militars que li infringia continuament el llavors rei de Catalunya i Aragó Pere el Cerimoniós.

Les teories

Tanmateix, també ha estat custodi del misteri del Sant Grial, la llança i la safata sagrades en temps imprecisos, amb Sant Salvador transformat en castell de Muntsalvach o de la Salvació, i

el castell de Quermançó en el mític Klingsor d'Hongria. Poiser fou castell càtar, malgrat que el catanisme a casa nostra és testimonial i poc documentat. Qui sap si fou refugi de bandolers, o guaita fortificada durant la guerra de la independència.

El cert és que la realitat històrica del castell no està a l'alçada de les seves llegendes; dominat pel monestir de Sant Pere de Rodes i el Comtat d'Empúries, les disputes que ha viscut han estat gairebé sempre territorials o econòmiques, poques vegades llegendàries.

Un breu record a aquest castell mil·lenari i estrany, una llegenda viva que contempla un món canviant però ple d'arrels antigues. Un perfil familiar que s'ha anat guanyat l'atemporalitat, reservada a rondalles i vells corts explicats a la vora del foc. Un castell que permet fantasiejar i crear noves històries al seu voltant. Un magnífic monument, mirador de l'Empordà, que de no intervenir-hi patrimonialment amb fermesa i promptitud, perdrem per sempre més.



Les restes del castell de Sant Salvador de Verdera, vistes des de Sant Pere de Rodes

... Documentat des de l'any 904, es considera més antic i amb un probable origen prefeudal, carolingi o visigot. Així doncs, forma part del nostre paisatge essencialment una part indissoluble ...